

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

Rīgā, 2022.gada 6.decembrī

Lēmums Nr. 436/1-2

Par elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA "TV Rain" programmas "TV Rain"

apraides atļaujas Nr.AA-180/1 anulēšanu

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekle Ieva Kalderauska, Padomes loceklis Andis Plakans, izvērtējot SIA "TV Rain" darbību,

konstatē:

2022.gada 6.jūnijā Padome ir izsniegusi apraides atļauju SIA "TV Rain" programmas "TV Rain" veidošanai, nosakot programmas darbības pamatnosacījumus apraides atļaujas pielikumā Nr. AA-180/1-1 "Darbības pamatnosacījumi".

2022.gada 15.septembrī Padome pieņēma lēmumu Nr. 343/1-2 (18012000002822-1) par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu, pamatojoties uz Padomes Monitoringa departamenta konstatēto, ka, pretēji programmai izsniegtās apraides atļaujas darbības pamatnosacījumu 5.punktā noteiktajam, SIA "TV Rain" nenodrošina programmu "TV Rain" ar valodas celiņu latviešu valodā. Administratīvā pārkāpuma procesa laikā, izvērtējot SIA "TV Rain" darbību, sniegtos paskaidrojumus un pausto nostāju, Padome 2022.gada 10.novembrī pieņēma lēmumu Nr. 410/1-2 (18012000002822-2) par administratīvā soda uzlikšanu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000002822, pamatojoties uz to, ka tika konstatēts, ka SIA "TV Rain" savā darbībā apzināti, ilgstoši un sistemātiski neievēro Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk arī – EPLL) 24.panta trešo daļu un 32.panta piekto daļu un nenodrošina programmu ar valodas celiņu latviešu valodā, lai gan SIA "TV Rain" bija zināms par EPLL normām, darbības pamatnosacījumos paredzēto un Padomes prasībām, kuras pierāda 2022.gada 25.jūlija un 23.augusta nosūtītas vēstules par apraides atļaujas Nr.AA-180/1 darbības pamatnosacījumu izpildi. Tādējādi Padome pieņēma lēmumu, ka SIA "TV Rain"

būtiski pārkāpj programmai izsniegtās apraides atļaujas darbības pamatnosacījumus, nenodrošina darbību atbilstoši Latvijas tiesiskajam regulējumam par pārrobežu televīzijas programmu veidošanu un ir izdarījusi EPLL 79.pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Par minēto pārkāpumu Padome SIA "TV Rain" piemēroja naudas sodu 800 (astoņi simti) naudas soda vienību jeb EUR 4000,00 (četri tūkstoši euro) apmērā. Padomes ieskatā, pārkāpums vērtējams kā būtisks, jo SIA "TV Rain" veic programmas apraidi Latvijas teritorijā un sākotnēji ir apņēmusies nodrošināt valodas celiņu latviešu valodā, tomēr pēc apraides atļaujas saņemšanas klaji šo pienākumu ir ignorējusi, tādējādi arī tiešā veidā demonstrējot attieksmi pret Latvijas normatīvajiem aktiem, latviešu valodu un valsti kopumā. Vienlaikus valodas celiņa nenodrošināšana rada draudus arī sabiedrības drošībai, jo gadījumā, ja krīzes apstākļos būtu nepieciešams iespējami ātri informēt sabiedrību, sasniedzot pēc iespējas lielāku auditoriju, latviešu valodā runājošā auditorijas daļa netiktu informēta, jo saturs tiktu izplatīts tikai svešvalodā, nenodrošinot valodas celiņu latviešu valodā.

2022.gada 13.oktobrī Padome pieņēma lēmumu Nr. 380/1-2 (18012000003122-1) uzsāka administratīvā pārkāpuma procesu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000003122, pamatojoties uz Padomes Monitoringa departamenta konstatēto, ka laika posmā no 2022.gada 1.oktobra līdz 2022.gada 10.oktobrim Programmā tika demonstrēti raidījumi un raidījumu atkārtojumi, kuros Krievijas Federācijas Bruņotie spēki tiek dēvēti kā "mūsu armija", kā arī tika atainotas Eirāzijas daļu kontūrkartes, kurās Krimas pussala iekrāsota kā Krievijas Federācijai piederoša teritorija, tādējādi paužot elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmas auditorijai neprecīzu informāciju, jo Krimas pussala ir Ukrainas teritorija un tiesiskā veidā nekad nav bijusi iekļauta Krievijas Federācijas sastāvā. Tādējādi SIA "TV Rain" pārkāpis EPLL 24.panta ceturtajā daļā noteikto pienākumu paust informāciju, ievērojot pienācīgas precizitātes principu. Administratīvā pārkāpuma procesa laikā, izvērtējot SIA "TV Rain" darbību, sniegtos paskaidrojumus un pausto nostāju, kā arī to, ka SIA "TV Rain" ieskatā neprecīzas kontūrkartes atainošana ir uzskatāma par kļūdu, bet Krievijas Federācijas bruņoto spēku dēvēšana kā "mūsu armija" ir uzskatāma par mākslinieciskās izteiksmes līdzekli un vārda brīvības izpaušmi, Padome 2022.gada 1.decembrī pieņēma lēmumu Nr. 429/1-2 (18012000003122-2) par administratīvā soda uzlikšanu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000003122, pamatojoties uz to, ka tika konstatēts, ka SIA "TV Rain" savā darbībā neievēro Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk arī – EPLL) 24.panta ceturtajā daļā noteikto pienākumu, tādējādi izplatot neprecīzu informāciju un maldinot sabiedrību par Ukrainas teritoriālo vienotību un integritāti, kā arī faktu, ka Krievijas Federācijas bruņoto spēku daļas nav Latvijas Bruņoto spēku sastāvdaļa un otrādi.

Esošajos ģeopolitiskajos apstākļos tēmas, kas aizskar īpaši sensitīvu jautājumu, demonstrēšana veicama, ievērojot visaugstākos precizitātes standartus, taču SIA “TV Rain” rīkojies tieši pretēji – vairākkārtīgi demonstrējusi raidījumus un to atkārtojumus, iekļaujot tajos neprecīzu informāciju, vienlaikus radot sabiedrībai maldīgu priekšstatu par šīs informācijas uzticamību. Padomes ieskatā šāda pārkāpuma pieļaušana – demonstrējot būtiski neprecīzu informāciju par Ukrainas teritoriālo vienotību, kā arī paužot nostāju, ka Krievijas Federācijas bruņoto spēku daļas ir uzskatāmas par mūsu armiju – ir nepieļaujama un ietekmē ne tikai programmas veidošanas pamatprincipu ievērošanu, bet ir vērtējama arī Latvijas valsts un sabiedrības drošības nodrošināšanas kontekstā.

Latvijas jurisdikcijā esoša medija darbības mērķis ir darboties Latvijas sabiedrības interesēs – informējot, izklaidējot un izglītojot sabiedrību, tāpat medijs ir viena no platformām, kuru izmantojot, sabiedrība var iegūt uzticamu, patiesu un precīzu informāciju par aktualitātēm, tajā skaitā paziņojumus iespējama valsts apdraudējuma gadījumā, taču, ja elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā tiek izplatīta informācija, kura ir neprecīza un kura var būtiski maldināt auditoriju, elektroniskais plašsaziņas līdzeklis vairs neizpilda programmu veidošanas noteikumus un nenodrošina medija darbības galvenos mērķus. Ievērojot minēto, Padome par izdarīto pārkāpumu SIA “TV Rain” ir piemērojusi naudas sodu 2000 (divi tūkstoši) naudas soda vienību jeb EUR 10000,00 (desmit tūkstoši euro) apmērā.

2022.gada 2.decembrī Padome ir pieņēmusi lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa Nr. 18012000003622 uzsākšanu par SIA “TV RAIN” darbībā 2022.gada 1.decembrī konstatēto, ka programmā tiek izplatīta informācija par apstākļiem, kādos dzīvo Krievijas Federācijā mobilizētās personas. Tajā skaitā programmā tiek pausta informācija: *“Tā ka, ja jūs tagad skatāties mūsu ēteru, un, ja jums ir ziņas, ir liecības par to kā notiek mobilizācija, par to kā mobilizētie dienē frontē, dodas uz frontes pirmo līniju obligāti, un jūs vēlaties par to pastāstīt, par problēmām Krievijas armijā, sūtiet mums paziņojumus uz e-pastu army@tvrain.tv. Vai arī rakstiet mums uz mūsu “Telegram” botu. Mēs praktiski visiem atbildam, un daudzi uzrakstītie stāsti uz mūsu e-pastu un “Telegram” botu tiek publicēti. Un mēs ceram, ka daudziem karavīriem, tajā skaitā, mēs varējām palīdzēt ar, piemēram, aprīkojumu un vienkārši ar elementārām ērtībām frontē. Tāpēc, ka tie stāsti, kuri tikai publicēti un tika stāstīti no radnieku puses, nu, taisnību sakot, liek šausmināties.”* Padomes ieskatā, šādi izteikumi ir vērtējami kā aicinājums raidījuma auditorijai sniegt informāciju par Krievijas Federācijas bruņotajos spēkos mobilizēto personu materiālo un nodrošinājuma stāvokli, tostarp izplata netiešu aicinājumu palīdzēt Krievijas Federācijas bruņotajos spēkos mobilizētajām personām – Krievijas Federācijas bruņoto spēku karavīriem, kuriem trūkst dzeramais ūdens,

ēdiens, ekipējums un ieroči, vākt mantas un tās nodot ārpus Latvijas Republikas teritorijas notiekošā bruņotā konfliktā iesaistītai pusei – Krievijas Federācijas bruņotajiem spēkiem, kuru darbība ir vērsta pret Ukrainas teritoriālo neaizskaramību un politisko neatkarību, tādējādi apdraudot ne tikai Ukrainas valsts drošību, bet radot būtisku apdraudējumu arī Latvijas un citu Eiropas valstu drošībai.

Padomes vadlīnijas Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 26.panta “Programmu veidošanas ierobežojumi” pirmās daļas piemērošanai nosaka, ka Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 26. panta pirmās daļas 7. punkta izpratnē ar “aicinājumu, kas apdraud valsts drošību” saprotams elektroniskā plašsaziņas līdzekļa veidotajā raidījumā vai raidījuma ietvaros iekļautajā sižetā ar aktīvu verbālu un/vai žestu darbību no raidījuma vadītāja/veidotāja vai raidījuma viesā izteikts tiešs vai netiešs aicinājums kādai citai personai vai personu grupai izdarīt tādas darbības, kuras apdraud valsts drošību. Darbības var būt saistītas gan ar fizisku rīcību, piemēram, aicinājums sniegt materiālo atbalstu vācot un nodot mantas (aprīkojumu un elementārās ērtības nodrošinošas materiālās vērtības) ar mērķi sniegt materiālo palīdzību notiekošā bruņotā konfliktā iesaistītai pusei, kuras darbība ir vērsta pret kādas valsts teritoriālo neaizskaramību un politisko neatkarību, tādējādi apdraudot valsts drošību. Aicinājumi, kas apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību vai drošību EPLL 26. panta pirmās daļas 7. punkta ietvaros ir attiecināmi uz jebkuru valsti un apdraud ne tikai Ukrainas valsts drošību, bet rada būtisku apdraudējumu arī Latvijas un citu Eiropas valstu drošībai. Vērtējot konkrēto gadījumu, veidojas situācija, kurā Latvijas jurisdikcijā esošs elektroniskais plašsaziņas līdzeklis būtībā aicina sniegt atbalstu Krievijas Federācijai, kura atzīta par terorismu atbalstošu valsti,¹ un tādējādi atbalsta Krievijas Federācijas uzsāktās karadarbības Ukrainā turpināšanu.

2022.gada 5.decembrī Padome ir saņēmusi vēstuli no Valsts drošības dienesta (turpmāk arī – VDD), kurā tiek vērsta uzmanība uz SIA “TV Rain” darbību, izplatot sižetu, kura saturs tika veltīts šobrīd Ukrainā karojošajiem un bojā gājušajiem Krievijas karavīriem un mobilizētajiem Krievijas iedzīvotājiem. Vēstulē norādīts, ka nav pieļaujama jebkāda veida atbalsta sniegšana agresorvalstij Krievijai, kuras mērķtiecīgie militārie uzbrukumi un īstenotā vardarbība pret Ukrainas civiliedzīvotājiem ir atzīta par terorismu, bet Krievija – par terorismu atbalstošu valsti. Un šāda satura izplatīšana rada apdraudējumu Latvijas nacionālajai drošībai kopumā. Vienlaikus VDD norāda, ka par jebkādā veidā iegūtu finanšu līdzekļu vai citas mantas

¹ Latvijas Republikas Saeimas 2022.gada 11.augusta paziņojums “Par Krievijas mērķtiecīgiem militāriem uzbrukumiem Ukrainas civiliedzīvotājiem un sabiedriskajai telpai”.

tiešu vai netiešu vākšanu vai nodošanu ārpus Latvijas Republikas teritorijas notiekošā bruņotā konfliktā iesaistītai pusei, kuras darbība ir vērsta pret kādas valsts teritoriālo neaizskaramību vai politisko neatkarību vai citādi ir pretrunā ar Latvijas Republikai saistošām starptautiskajām tiesībām, ir paredzēta kriminālatbildība saskaņā ar Krimināllikuma 77.² pantu.

Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedumu lietā Nr.SKA-19/2009*). SIA "TV Rain" bija iespēja nodrošināt nozari regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, kā arī veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu noteikto pienākumu un ierobežojumu, vienlaikus SIA "TV Rain" bija iespējas neveikt tādas darbības, kas liecina par atbalsta sniegšanu Krievijas Federācijas bruņotajiem spēkiem.

Ievērojot minēto, Padome

secina:

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 2.panta otrās daļas 1.punktā ir noteikts, ka Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma mērķis ir *"nodrošināt vārda un uzskatu paušanas brīvību, sociāli nozīmīgas informācijas vispārēju pieejamību un netraucētu brīvas, demokrātiskas diskusijas uzturēšanu un attīstību, paverot katram Latvijas iedzīvotājam iespēju patstāvīgi veidot viedokli par valstī notiekošajiem procesiem un tādējādi sekmējot viņa kā demokrātiskas sabiedrības locekļa līdzdalību ar šiem procesiem saistītu lēmumu izstrādāšanā."* Savukārt EPLL 24.panta otrajā daļā ir noteikts, ka Latvijas jurisdikcijā esošie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi aizstāv neatkarīgas, demokrātiskas un tiesiskas valsts ideju, ievēro cilvēktiesības un darbojas Latvijas sabiedrības interesēs.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 26.panta pirmās daļas 7.punkts noteic: *"Elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un raidījumos nedrīkst ietvert aicinājumu, kas apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību un drošību."* Saskaņā ar Padomes vadlīnijām Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 26.panta "programmu veidošanas ierobežojumi" pirmās daļas piemērošanai ar terminu "aicinājums" tiek saprasta tāda iedarbības forma uz cilvēku apziņu, gribu, viņu uzvedību, kad, tieši iedarbojoties uz auditoriju, veidojas vēlme veikt noteikta veida mērķtiecīgu darbību. Parasti aicinājums tiek izteikts, izmantojot darbības vārdus pavēles izteiksmē, taču aicinājumi var tikt izteikti netiešā veidā,

izmantojot alegorijas, metaforas, izmantojot retoriskus jautājumus, kā arī citos veidos. Ar terminu “valsts drošība” ir saprotama pasākumu sistēma valsts politisko un ekonomisko pamatu un valsts robežu aizsargāšanai. Šis termins ietver arī nacionālo drošību, kas saskaņā ar Nacionālās drošības likuma 1.pantā noteikto ir valsts un sabiedrības īstenotu vienoto, mērķtiecīgu pasākumu rezultātā sasniegts stāvoklis, kurā ir garantēta valsts neatkarība, tās konstitucionālā iekārta un teritoriālā integritāte, sabiedrības brīvības attīstības perspektīva, labklājība un stabilitāte. Savukārt ar “aicinājumu, kas apdraud valsts drošību” ir saprotama elektroniskā plašsaziņas līdzekļa veidotajā raidījumā vai raidījuma ietvaros iekļautajā sižetā ar aktīvu verbālu un/vai žestu darbību no raidījuma vadītāja/veidotāja vai raidījuma viesu tiek izteikts tiešs vai netiešs aicinājums kādu citu personu vai personas izdarīt tādas darbības, kuras apdraud valsts drošību (piemēram, konkrētajā gadījumā konstatējams, ka tiek izteikts netiešs aicinājums veikt darbības, kas vērstas uz palīdzības sniegšanu Krievijas Federācijai – valstij, kas šobrīd grauj vai apdraud citas demokrātiskas valsts – Ukrainas – teritoriālo nedalāmību, suverenitāti un neatkarību, īstenojot kara noziegumus).

Ievērojot to, ka ir nepieciešams nodrošināt nacionālo drošību un savlaicīgi prognozēt un novērst valsts iekšējo un ārējo apdraudējumu, kā arī garantēt valsts aizsardzību, sabiedrības drošību un tās demokrātisko attīstību, nav pieļaujams, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās tiek izplatīts tāds saturs, kas apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību.

Padome secina, ka SIA “TV Rain” pārkāpumus pieļauj sistemātiski un tos neatzīst. Ievērojot minēto, nevar izslēgt, ka normatīvo aktu pārkāpumi programmā tiks pieļauti atkārtoti un administratīvo sodu – naudas sodu – piemērošana nesekmē jaunu pārkāpumu nepieļaušanu. Tāpat jāuzsver, ka programmai izsniegtās darbības pamatnosacījumu neievērošana attiecībā uz satura veidošanu un izplatīšanu pati par sevi ir uzskatāma par būtisku pārkāpumu, jo, izplatot programmu, kura neatbilst sākotnēji norādītajiem darbības pamatnosacījumiem, tā neatbilst tām sabiedrības interesēm un mērķim, ar kādu Padome konkrēto apraides atļauju izsniegusi. Vērtējot gan administratīvā pārkāpuma procesu ietvaros saņemtos SIA “TV Rain” rakstiskos un mutvārdu paskaidrojumus, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa pārstāvju publiski pausto nostāju, Padome secina, ka SIA “TV Rain” neizprot izdarīto pārkāpumu būtību un to būtiskumu. To apliecina arī SIA “TV Rain” galvenā redaktora T.Dzjadko publiski paustā nostāja, kurā nevis atzīti pārkāpumi, bet gan tieši pretēji – būtiski pārkāpumi tiek uzskatīti par kļūdām, pārteikšanos un tehniskām problēmām. Padomes ieskatā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa faktiskā darbība liecina par apzināti veiktām darbībām pārkāpumu pieļaušanā, jo programmas veidošana un tas, kādā veidā tiek radīts elektroniskā plašsaziņas līdzekļa

programmas saturs nepieļauj šādu “kļūdas”, jo, piemēram, izveidot e-pasta adresi army@tvrain.tv, lai būtu iespējams sniegt palīdzību Krievijas Federācijā mobilizētajām personām, nav iespējams izveidot “netišām” un “kļūdas pēc”. Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis aicina informēt par karā notiekošo, lai varētu palīdzēt mobilizētajām personām – faktiski šādā rīcībā ir saskatāmas pazīmes, kas liecina par aicinājumu izdarīt noziedzīgus nodarījumus. Tā vietā, lai informētu sabiedrību par Krievijas Federācijas armijas īstenotajiem kara noziegumiem citā demokrātiskā, neatkarīgā valstī, medijs stāsta par armijas, kas izdara kara noziegumus, grūtajiem dzīves apstākļiem un aicina tos uzlabot, kas atvieglotu turpmāku kara noziegumu īstenošanu. Tā vietā lai aktīvi aicinātu pārtraukt noziedzīgās darbības pret starptautisko mieru un *jus cogens* noziegumu turpmāku izdarīšanu, nolikt ieročus, padoties vai pretoties noziedzīgām pavēlēm, tiek aicināts uzlabot sadzīves apstākļus. Tādējādi, ja elektroniskais plašsaziņas līdzeklis un tā veidotāji neizprot pārkāpumu būtību, tas nespēj savu darbību mainīt un novērst kaitīgās sekas.

Padomes ieskatā, regulāra normatīvo aktu pārkāpšana, programmai izsniegtās apraides atļaujas darbības pamatnosacījumu būtiska neievērošana, programmu veidošanas nosacījumu pārkāpšana, kā arī valsts un drošību apdraudošas informācijas paušana nav savienojama ar elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbības uzdevumu – informēt, izglītēt un izklaidēt elektronisko plašsaziņas līdzekļu auditoriju. Tāpat šāda elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbība nesekmē sabiedrības interešu aizsardzību, informatīvās telpas drošību un elektronisko plašsaziņas līdzekļu vides attīstību. . Lai arī SIA “TV Rain” no darba atbrīvojuši žurnālistu A.Korosteļevu, vērtējot situāciju kopumā, Padome secina, ka apdraudējumu valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai un drošībai rada ne tikai viena konkrēta žurnālista darbības, bet elektroniskā plašsaziņas līdzekļa izdarīto pārkāpumu kopums, katra individuāla pārkāpuma būtība, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa un tā pārstāvju publiski un Padomes uzsāktu procesu laikā paustā attieksme pret pieļautajiem pārkāpumiem un veiktās darbības to turpmākai novēršanai un kaitīgo seku mazināšanai. Padomes ieskatā, elektroniskais plašsaziņas līdzeklis sistemātiski neatzīst pārkāpumus, neizprot pārkāpumu būtību un būtiskumu, kā arī to ietekmi uz vispārējo elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbību un spēju to turpināt atbilstoši Latvijā spēkā esošajam regulējumam par elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbību.

Padomei ir pienākums veidot Latvijas nacionālajām interesēm atbilstošu elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu politiku, radīt vienlīdzīgus darbības nosacījumus visiem Latvijas jurisdikcijā esošajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kā arī veicināt Latvijas jurisdikcijā esošo elektronisko plašsaziņas līdzekļu konkurētspēju Latvijas, Eiropas un pasaules tirgū. Tādējādi nav šaubu, ka tāda elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmas darbība, kurā

vairākkārtīgi un būtiski tiek pārkāpti nozari regulējošie normatīvie akti, nav ne valsts, ne sabiedrības interesēs, ne elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības un informatīvās telpas drošības interesēs. Pretējā gadījumā veidotos situācija, kurā vienam tirgus dalībniekam, vairākkārtīgi pārkāpjot normatīvos aktus, būtu iespēja turpināt darbību līdzās tādiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kuri godprātīgi ievēro normatīvajos aktos noteiktos pienākumus.

EPLL 21.panta trešās daļas 8.punktā ir noteikts, ka *“Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome anulē apraides atļauju vai retranslācijas atļauju, ja elektroniskais plašsaziņas līdzeklis apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību vai drošību.”* Savukārt šī panta 3.¹ daļā ir noteikts, ka *“Piemērojot šā likuma 21.panta trešo daļu un izvērtējot pārkāpuma būtiskumu, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome ņem vērā pārkāpuma sabiedrisko bīstamību, elektroniskā plašsaziņas līdzekļa veiktās darbības saistībā ar pārkāpuma sekas un atkārtošanas novēršanu, pārkāpuma ietekmi uz vispārējo elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbību un spēju to turpināt.”*

Ievērojot minēto, Padome, izvērtējot SIA “TV Rain” darbību un ņemot vērā nozari regulējošajos normatīvajos aktos noteikto, veic visaptverošu apsvērumu vērtējumu par administratīvā akta izdošanas un satura lietderību. Lietderības apsvērumu vērtēšanas kritēriji, lemjot par administratīvā akta izdošanu, noteikti Administratīvā procesa likumā. Apsverot administratīvā akta izdošanas vai tā satura lietderību, Padome vērtē vairākus turpmāk lēmumā norādītos apsvērumus.

Administratīvā akta nepieciešamība, lai sasniegtu leģitīmu mērķi – Satversmes 100.pants paredz *“Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta.”* 116.pants paredz, ka personas tiesības, kas noteiktas Satversmes 100.pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai sasniegtu leģitīmu mērķi – aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Satversmes tiesa ir skaidrojusi, ka Satversme vārda brīvības ierobežojumus noteikusi vispārīgi, savukārt Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (turpmāk – ECTK) dod konkrētākus kritērijus. Tāpēc attiecībā uz pieļaujamajiem plašākajiem vārda brīvības ierobežojumiem Satversmes normas jāinterpretē ECTK 10. panta izpratnē (*Satversmes tiesas 2003. gada 29. oktobra sprieduma lietā Nr. 2003-05-01 22. punkts*). Pamattiesību uz vārda brīvību ierobežojuma mērķis atzīstams par leģitīmu tikai tad, ja tas atbilst ne vien Satversmes 116. pantā, bet arī ECTK 10. pantā minētajiem mērķiem, kuru labad var ierobežot vārda brīvību (*Satversmes tiesas 2010. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-45-01 9. punkts*). ECTK 10. panta otrajā daļā noteikts: *“Tā kā šo*

brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziegumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidenciālas informācijas izpaušanu vai lai nodrošinātu tiesas varu un objektivitāti.” Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 21. panta trešajā daļā ir noteikts, kādos gadījumos Padome anulē elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim izsniegto apraides vai retranslācijas atļauju. Leģitīmais mērķis vārda brīvības ierobežošanai konkrētajā gadījumā nepārprotami ir valsts un sabiedrības drošība, demokrātiskas valsts iekārtas saglabāšana. Demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzība kā leģitīms mērķis sevī ietver nacionālās drošības un Latvijas teritoriālās vienotības aizsardzību.² Padome uzsver, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās ir aizliegts izplatīt saturu, kas apdraud valsts drošību, un šis valsts drošības apdraudējums ir vērtējams ne vien Latvijas, bet arī citu valstu drošības kontekstā. Turklāt, konstatējot, ka medija veidots un demonstrētais saturs apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību un drošību, nepārprotami secināms, ka arī pats elektroniskais plašsaziņas līdzeklis apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību un drošību, jo atbilstoši Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 25.pantā noteiktajam tieši elektroniskais plašsaziņas līdzeklis uzņemas redakcionālo atbildību par savā programmā demonstrēto saturu. Vienlaikus Padome konstatē, ka sociālā medija platformā “Twitter” ir publiski pieejama informācija, kurā SIA “TV Rain” patiesā labuma guvēja N.Sindejeva pauž nostāju: *“Kā nu bez emocijām, kad kaut kas tāds notiek. Saprotiet, kad tiek atrasti masu kapi, kad redzi mūsu mobilizētos puisi, kuri mežā un nav kur dzīvot, kuriem nav ēdiena, kuriem nav uniformas, tas viss ir šausmīgi. Kā te būt bez emocijām? Te nevar būt nekāda neitrāla situācija, tāpēc tā mums ir nevis neitrāla, bet emocionāla.”* Šāda viedokļa paušana nepārprotami liecina par atbalstu Krievijas Federācijas bruņoto spēku sastāvā esošajām personām, kas veic genocīdu Ukrainas teritorijā. Un, lai arī šis ir uzskatāms par personas viedokli, nepastāv saprātīgas šaubas, ka elektroniskā plašsaziņas līdzekļa patiesajai labuma guvējai ir tieša kontrole pār elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī izvietojamo saturu un iekļautajiem tematiem. Tādējādi nepārprotami secināms, ka SIA “TV Rain” apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību un drošību, jo pauž atbalstu teroristiskas valsts darbībām un jebkādā veidā iegūtu finanšu līdzekļu vai citas mantas tieša vai netieša vākšana vai nodošana ārpus Latvijas Republikas teritorijas notiekošā bruņotā konfliktā iesaistītai pusei,

² Satversmes tiesas spriedums. 2000–03–01. 30.08.2000. Secinājumu daļas 7.punkts.

kuras darbība ir vērsta pret kādas valsts teritoriālo neaizskaramību vai politisko neatkarību vai citādi ir pretrunā ar Latvijas Republikai saistošām starptautiskajām tiesībām un par to paredzēta kriminālatbildība saskaņā ar Krimināllikuma 77.² pantu. Latvijas valsts un sabiedrības drošības interesēm nav atbilstoša tādas elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbības, kas ir krimināli sodāmas.

Valsts drošības apdraudējumam var būt vairāki līmeņi – atkarībā no apdraudējuma veida, tā intensitātes, rakstura, kā arī apdraudētās teritorijas lieluma. Izvērtējot elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā demonstrēto informāciju, kā arī ģeopolitisko situāciju, kādas laikā tā tiek izplatīta, Padomes ieskatā ir pamatoti uzskatīt, ka informācija būtiski apdraud valsts drošību un sabiedrisko drošību. Šo pārkāpumu kopuma būtiskumu raksturo arī fakts, ka programmas primārā mērķa auditorija ir krievu valodu patērējošā sabiedrības daļa, tostarp etniskie krievi, Krievijas pilsoņi utt. Viņi jau ilgstoši ir atradušies Krievijas Federācijas mērķtiecīgas dezinformācijas ietekmē, kas radījusi alternatīvu pasaules ainu, dodot iespēju netraucēti īstenot iebrukumu citā neatkarīgā demokrātiskā valstī. Līdz ar to precizitāte satura veidošanā ir ārkārtīgi būtiska, īpaši – informējot par to, kādi kara noziegumi tiek īstenoti, par armijas prettiesiskajām darbībām.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus jebkādā veidā – mutvārdos, rakstveidā, vizuāli, ar māksliniecisku izteiksmes līdzekļu palīdzību u.tml. (*sk. Satversmes tiesas 2003.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.2003-02-0106 secinājumu daļas 1.punktu un 2003.gada 29.oktobra sprieduma lietā Nr.2003-05-01 21.punktu*). Turklāt vārda brīvība līdzās tradicionālām tās izpausmēm, piemēram, runām, plašsaziņas līdzekļos pausto viedokļu dažādībai, dalībai demonstrācijās un citos pasākumos, ietver arī dažādas mākslinieciskas izpausmes formas, kā, piemēram, rakstniecību, glezniecību, mūziku, un arī citas kombinētas vārda brīvības izpausmes, tostarp simbolu lietošanu (*sk. Satversmes tiesas 2015.gada 2.jūlija sprieduma lietā Nr.2015-01-01 11.4.punktu*), tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas un var tikt ierobežotas, ja tas nepieciešams sabiedrības interešu labā (*sk. Satversmes tiesas 2015.gada 2.jūlija sprieduma lietā Nr.2015-01-01 13.punktu*). Tāpat tiesības uz vārda brīvību nenozīmē visatļautību. Gan no Satversmes, gan arī no Latvijai saistošajiem starptautiskajiem cilvēktiesību dokumentiem izriet, ka tiesības uz vārda brīvību var ierobežot. Valsts var noteikt vārda brīvības ierobežojumus gadījumos, kad personas tiesības uz vārda brīvību tieši ietekmē citu personu tiesības, kā arī gadījumos, kad vārda brīvība rada nepārprotamus un tiešus draudus sabiedrībai (*sk. Satversmes tiesas 2003.gada 29.oktobra sprieduma lietā Nr. 2003-05-01 secinājumu daļas 22.punktu un Manfred Nowak. U.N. Covenant on Civil and Political Rights. CCPR Commentary. – Publisher*

N.P.Engel, Kehl, Strasbourg, Arlington, 1993, p.337). Ievērojot minēto, Padome uzskata, ka par leģitīmo mērķi, saskaņā ar kuru ir pieļaujams ar administratīvo aktu ierobežot personas vārda brīvību, ir atzīstama valsts interese aizsargāt valsts drošību un sabiedrisko kārtību un drošību. Tādējādi Padome uzskata, ka lēmums ir piemērots leģitīmā mērķa sasniegšanai. Ja aizsargājamu leģitīmo mērķi aizskar tieši elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmas veidošana un izplatīšana Latvijas Republikas teritorijā, tad apraides atļaujas anulēšana viennozīmīgi novērš leģitīmā mērķa pārkāpumu. Šāds ierobežojums piemērots, pieļaujams un demokrātiskā valstī nepieciešams.

Administratīvā akta piemērotība attiecīgā mērķa sasniegšanai – attiecībā uz vārda brīvības ierobežojuma vērtējumu jāņem vērā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk – ECT) izdarītie secinājumi par to, ka tādiem audiovizuāliem medijiem kā radio un televīzijai, ņemot vērā to iespējas nodot ziņas caur skaņu un attēlu, piemīt spēja ātrāk un iedarbīgāk ietekmēt sabiedrību, nekā, piemēram, drukātajai preseī (*sk. ECT sprieduma lietā Manole and Other v. Moldova 97. punktu*). Tātad arī sabiedrībai kaitīga informācija caur televīziju rada krietni ievērojamāku negatīvu efektu sabiedrībai, nekā drukātā prese. Līdz ar to pret televīzijas programmas ierobežošanu valstij nav jāizvirza tik stingri kritēriji, kā attiecībā uz vārda brīvības ierobežošanu drukātajā presē.

Tāpat šajā aspektā jāņem vērā Satversmes tiesas 2003. gada 29. oktobra spriedumā lietā Nr. 2003-05-01 paustās atziņas. Šajā spriedumā tiesa atsaucās uz ECT bijušā prezidenta Luciusa Vildhābera sniegto viedokli intervijā, kurā viņš norādīja, ka būtu jānodala, kāda informācija vērtējama kā žurnālista vai kādas trešās personas viedoklis, bet kāda sniegta kā ziņu materiāls. Ziņu materiāliem vienmēr jābūt patiesiem, bet viedoklis vienmēr ir subjektīvs un emocionāls, tāpēc kādam var būt arī ļoti netīkams. Tāpat šajā spriedumā norādīts, ka tiesības uz vārda un preses brīvību ir atvasinātas no sabiedrības tiesībām saņemt informāciju un nav uzskatāmas par kādām īpašām žurnālistam dotām tiesībām. Sabiedrībai ir tiesības saņemt patiesu informāciju un mediju uzdevums un pienākums ir nodrošināt šo sabiedrības interešu aizsardzību. Padomes ieskatā sabiedrības interesēs nav saņemt tādu informāciju, kura satur aicinājumus, kas apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību un drošību. Šādas informācijas saņemšana daļā sabiedrības var radīt uztraukumu un bailes savas valsts pastāvēšanu un savu, savas ģimenes nākotni. Turklāt tāda elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbība, kas apdraud valsts drošību vai būtiski apdraud sabiedrisko kārtību un drošību Latvijas informatīvajā telpā līdzās elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kuri ievēro programmu veidošanas nosacījumus un ierobežojumus, rada sabiedrībā nepamatotu uzticību šī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa izplatītajam saturam, tādējādi neizslēdzot iespēju, ka uzticība šādā

elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī izplatītajai informācijai, kuru nav iespējams pārbaudīt un monitorēt diennakts režīmā, var ietekmēt sabiedrisko kārtību un cilvēku drošību, kas būtiski un nepārprotami ietekmē valsts drošību kopumā. Gadījumā, ja šāds elektroniskais plašsaziņas līdzeklis savu darbību Latvijā neturpinātu un tam izsniegtā apraides atļauja tiktu anulēta valsts drošības un sabiedriskās kārtības un drošības interesēm nodarītais kaitējums būtiski samazinātos.

Administratīvā akta nepieciešamība demokrātiskā sabiedrībā – konkrētajā gadījumā, kā tas secināts iepriekš, valsts drošības un sabiedriskās kārtības un drošības interešu aizskārumu rada elektroniskā plašsaziņas līdzekļa “TV Rain” un tā veidotās programmas “TV Rain” veidošana un darbība Latvijas teritorijā. Tādējādi, lai garantētu demokrātiskas sistēmas drošību, stabilitāti un efektivitāti, valstij var būt nepieciešamība veikt īpašus pasākumus sevis aizsargāšanai. Tādēļ Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi “sevi aizstāvēt spējīgas demokrātijas” jēdziena legimitāti (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2006. gada 16. marta sprieduma lietā Ždanoka v. Latvia 100. punkts*). Padomes ieskatā, uz konkrēto gadījumu ir attiecināms ECT judikatūrā nostiprinātais “sevi aizstāvēt spējīgas demokrātijas” jēdziens, no kura izriet valsts tiesības ierobežot Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (turpmāk arī – ECTK) paredzētās tiesības, tostarp, tiesības uz vārda brīvību, ja šīs tiesības tiek izmantotas pretēji ECTK paredzētajiem mērķiem. Arī Satversmes tiesa ir atzinusi, ka demokrātiskai valstij ir ne vien tiesības, bet arī pienākums aizsargāt principus, pamatojoties uz kuriem tā ir radīta (*sk. Satversmes tiesas 2006. gada 15. jūnija sprieduma lietā Nr. 2005-13-0106 13.6. punktu*). Konkrētajā gadījumā secināms, ka tāda elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbība, kas vērsta uz sistemātisku Latvijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozari regulējošo normatīvo aktu neievērošanu, kā arī palīdzības sniegšanu agresorvalstij Krievijai, kuras mērķtiecīgie militārie uzbrukumi un īstenotā vardarbība pret Ukrainas civiliedzīvotājiem ir atzīta par terorismu nepārprotami un būtiski nonāk pretrunā ar elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības mērķi un Latvijas valsts un informatīvās telpas drošības interesēm. Tādējādi, Padomes ieskatā, lai aizsargātu valsts drošību, teritoriālo vienotību un sabiedrisko drošību, ir nepieciešams novērst legītimā mērķa aizskārumu, ko rada programmas “TV Rain” izplatīšana un elektroniskā plašsaziņas līdzekļa “TV Rain” darbība Latvijas teritorijā. Turklāt, ņemot vērā televīzijas ievērojamo lomu informācijas sniegšanā iedzīvotājiem, Padome uzskata, ka nepastāv citi tiesiski mehānismi, kā ierobežot elektroniskā plašsaziņas līdzekļa “TV Rain” radīto aizskārumu, kā vien Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 21.panta trešajā daļā paredzētās Padomes tiesības anulēt elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim izsniegto apraides atļauju, jo elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbība klaji un nopietni pārkāpj Elektronisko plašsaziņas

līdzekļu likumā noteiktās prasības elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbībai, programmu veidošanai un rada būtisku apdraudējumu valsts drošībai, īpaši esošajā ģeopolitiskajā situācijā.

Padome uzsver, ka, pieļaujot elektroniskā plašsaziņas līdzekļa “TV Rain” darbību Latvijas teritorijā esošajā ģeopolitiskajā situācijā, Latvijas valsts nevarēs garantēt tās iedzīvotāju un šīs programmas auditorijas aizsardzību pret kaitīgu saturu, tādu, kas apdraud Latvijas un citu valstu drošību un sabiedrisko kārtību un drošību.

Padome saskaņā ar APL 62. panta trešo daļu norāda apsvērumus, kāpēc tā uzskata, ka pie konkrētā lēmuma pieņemšanas nebija nepieciešams uzklaut šī lēmuma adresātu viedokli. Saskaņā ar APL 62.panta otrās daļas 1.punktā noteikto *“personas viedokļu un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību un mantu.”* Ievērojot minēto, secināms, ka Padomei nebija pienākuma uzklaut lēmuma adresātu viedokli, jo, tās rīcībā ir visa informācija, kura nepieciešama lietas izskatīšanai, kas iegūta, pamatojoties uz Padomes veikto monitoringu; iepriekš pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu procesu ietvaros; SIA “TV Rain” atbildīgo amatpersonu paustajiem izteikumiem publiskajā telpā; to, ka elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā tiek izteikts aicinājums sniegt atbalstu valstij, kura gan Latvijas, gan Eiropas līmenī ir atzīta par terorismu atbalstošu valsti, stiprinot tās bruņotos spēkus; kā arī Padomē 2022.gada 5.decembrī saņemto vēstuli no kompetentās valsts pārvaldes iestādes, jebkura kavēšanās lēmuma pieņemšanā rada draudus valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai vai drošībai. Tāpat Padome administratīvajā aktā ir veikusi administratīvā akta adresātu argumentu izvērtējumu un pamatojusi šāda ierobežojuma atbilstību tiesību uz vārda brīvību aizsardzības kontekstā.

Izvērtējot visu minēto savstarpējā kontekstā, Padome secina, ka izdarītie pārkāpumi atstāj būtisku ietekmi uz elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbību, kā arī elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozari kopumā un nav tādi, kas būtu savienojami ar sekmīgu un tiesisku elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbību sabiedrības interesēs.

Ievērojot minēto, kā ar pamatojoties uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 60.panta pirmās daļas 2.punktu, 21.panta trešās daļas 8.punktu un 21.panta trīs prim daļu, Padome

nolemj:

1. Anulēt elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim SIA “TV Rain”, reģistrācijas Nr. 40203395066, izsniegto apraides atļauju AA-180/1.
2. Publicēt Padomes mājas lapā internetā un oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” Padomes paziņojumu par elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim SIA “TV Rain” izsniegtās apraides atļaujas Nr. AA-180/1 anulēšanu.
3. Par pieņemto lēmumu paziņot SIA “TV Rain”.
4. Par pieņemto lēmumu informēt sociālo mediju platformu “Youtube”, aicinot nodrošināt “TV Rain” youtube kanāla nepieejamību Latvijas teritorijā, izmantojot ģeobloku vai citu tehnoloģisko risinājumu.
5. Par lēmuma izpildi ir atbildīgs Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš.

Lēmums stājas spēkā šī lēmuma paziņošanas brīdī.

Lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā Baldones ielā 1A, Rīgā.

Padome nosaka, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.panta ceturrtās daļas 10.punktu šā lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA
ZĪMOGU*